

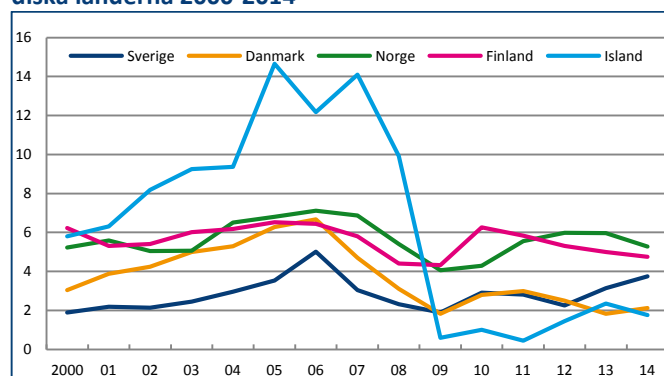
Stabil byggkonjunktur i Norden

Den samlade nordiska byggmarknaden får en stabil utveckling. Bilden är dock splittrad länderna emellan, där Island, Sverige och i viss mån Norge går starkt medan utvecklingen i Finland och Danmark går trögt. Totalt sett ökar de nordiska bygginvesteringarna både i år och nästa år, vilket innebär att byggandet kommer att stå för drygt 10 procent av Nordens BNP 2016.

Den globala tillväxten har varit medioker under en längre period, men utvecklingen går trots allt åt rätt håll. Det är fortfarande USA som leder återhämtningen, men tunga europeiska ekonomier stöttar utvecklingen alltmer. Den i viss mån förbättrade tillväxten i världsekonomin har inte gjort några större avtryck i de nordiska ländernas ekonomier. Tack vare en god inhemsk efterfrågan fick Sverige starkast BNP-tillväxt 2014 (+2,3 %) och svagast utveckling hade Finland (-0,4 %). I år utvecklas ekonomin positivt i alla nordiska länder utom i Finland som står kvar och stampar på fjolårets nivå. På Island växlar tillväxttakten upp i år tack vare stigande investeringsvolym och landet får också den högsta utvecklingstakten av de nordiska länderna (+4,3 %). På andra plats hamnar Sverige, sedan följer ett hopp ner till tredje plats där Norge kamperar (+3,6 resp. +1,8 %). Nästa år fortsätter Island och Sverige att leda den nordiska tillväxtligan, men då har Danmark knipit tredje platsen. I dessa tre länder är det främst hushållens konsumtion och de fasta bruttoinvesteringarna som driver utvecklingen. Finland som ändå börjar växa 2016 (+1%) hamnar på sista plats. Anledningen till Finlands svaga utveckling är dels av strukturell karaktär (industrivarutungt näringsliv), dels av tillfällig karaktär (pga. handelsrestriktioner mot Ryssland). Sammanlagt bedöms Nordens BNP öka med 2,1 procent i år och med 2,2 procent 2016.

De sammantagna **investeringarna i bostäder** i Norden stiger med 6 procent i år och 4 procent nästa år. I år ökar bostadsinvesteringarna på Island, i Sverige och Norge, medan de sjunker i Finland och Danmark. Sett till hela perioden, 2014-2016, får Island den bästa utvecklingen (+33 %) medan Finland intar jumboplatsen (+1 %). Relativt sett har Finland ändå en hög bostadsinvesteringsnivå (5,6 % av BNP - högst i Norden).

Antal påbörjade lägenheter per 1 000 invånare i de nordiska länderna 2000-2014

Byggandets utveckling i Norden

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	58,1	4	6	4
Lokaler	38,4	6	2	2
Anläggningar	30,5	6	2	4
Summa bygginvesteringar	126,9	5,1	3,6	3,5
BNP	1 286	1,6	2,1	2,2
Antal påbörjade lgh (tusental)		102,8	119,1	117,9
Antal inv. 1/1 2015	26 374 000	(0,8%)		

Antalet påbörjade bostäder i Norden uppgick till 102 800 i fjol och antalet ökar till 119 100 i år. Nivån sjunker något nästa år då det påbörjas 117 900 lägenheter. Under perioden 2014-2016 väntas Sverige påbörja flest bostäder, 130 200, medan Danmark placerar sig i botten med 39 500.¹

Lokalinvesteringarna, som ökade relativt starkt i fjol, stiger under resten av prognosperioden. Sektorn drivs i år av en positiv utveckling i Sverige. Nästa år kommer danskt offentligt och finskt privat lokalbyggnad, tillsammans med det svenska byggandet att stötta tillväxten. De samlade lokalinvesteringarna ökar med 2 procent både i år och nästa år.

Anläggningsinvesteringarna, som också ökade relativt starkt i fjol, stiger under resten av prognosperioden. Sektorn drivs främst av en mycket stark utveckling i Norge. Även Sverige bidrar positivt under prognosperioden främst tack vare det offentliga infrastrukturbyggandet. Finland är det enda nordiska land där investeringarna faller både i år och nästa år. Totalt sett ökade anläggningsbyggandet med 6 procent 2014. I år ökar det med 2 procent och fortsätter upp med 4 procent 2016.

Sammantaget ökade de **nordiska bygginvesteringarna** med 5,1 procent 2014 jämfört med 2013. I år och 2016 ökar de med 3,6 respektive 3,5 procent och det är bostadssektorn i Sverige som är det främsta skälet till detta, men även lokal- och anläggningsidan bidrar till uppgången. Sett över hela prognosperioden är det isländsk och svensk byggmarknad som utvecklas bäst med Norge som god trea. Både på Island och i Sverige är det bostadsbyggandets återhämtning som ger starkast bidrag och i Norge är det anläggningssektorn som agerar lokomotiv. Danmark intar jumboplatsen, vilket förklaras av en nedgång inom både lokal- och anläggningsbyggandet.

Under 2014 sysselsattes totalt 857 000 personer inom den nordiska byggindustrin. Under prognosperioden, 2015-2016, ökar antalet med 20 000 personer. Norsk och isländsk byggarbetsmarknad får den mest positiva utvecklingen under perioden och Finland den svagaste (både i absoluta och relativa tal).

Bedömningen avslutad 2015-12-14. Nästa konjunkturrapport utkommer under februari månad.

¹ Island är endast relevant att inkludera när antalet påbörjade bostäder sätts i relation till folkmängden.

Nedan följer en översiktlig uppdatering av oktoberprognosen för den svenska byggmarknaden samt prognoser för övriga nordiska länder framtagna i samarbete med våra systerorganisationer.

Sverige

De ekonomiska utsikterna för nästa år är fortsatt ljusa. Förtroendeindikatorerna visar på en starkare utveckling än normalt och viktiga tillväxtmotorer i Europa tuffar på. Den senaste arbetsmarknadsstatistiken från USA visade att tillväxttakten är robust och en första räntehöjning från den amerikanska centralbanken är att vänta nu i december. I öster är det däremot mer motigt, Kina fortsätter sin nedväxling i och med försöken att ombalansera ekonomin och Japan fortsätter att hacka. Vidare går utvecklingen i Ryssland åt fel håll. Det kommer därför inte bli någon tempoväxling i den globala ekonomin utan de senaste årens relativt mediokra tillväxttakt kommer att bestå. Färsk BNP-statistik visade dock att tillväxten i svensk ekonomi var stark under tredje kvartalet. I och med att det även skedde en smärre upprevidering av BNP-utvecklingen för första kvartalet så står svensk ekonomi stadigt, trots en hackande global tillväxt.

Det som har hänt sedan oktoberprognosen är bland annat att regeringens lagt en tilläggsbudget där kommunerna får ytterligare bidrag för att säkerställa mottagandet av den stora mängden asylsökande. Detta gör att den offentliga konsumtionen kommer att öka något mer än tidigare prognostiserat. Dock görs bedömningen att den uppkomna flyktingsituationen inte kommer att påverka bygginvesteringarna mer än att genom de extramedel som tillskjutits kommer kommunerna kunna fortsätta att bygga enligt tidigare aviserade planer.

Svensk tillväxt kommer därför även nästa år att främst drivas av inhemska faktorer; investeringar samt offentlig och privat konsumtion kommer att vara de huvudsakliga drivkrafterna 2016. Sverige går in i en stor avtalsrörelse nästa år. Oaktat utkomsten av denna, så kommer skatthöjningar och en ökad inflation ändå göra att realinkomstökningen dämpas framöver. Vidare fortsätter arbetsmarknaden att förbättras, och arbetslösheten fortsätter att sjunka. Sammantaget finns det tillräckliga förutsättningar för att konsumtionsutgifterna kan fortsätta visa relativt goda utvecklingstal framöver, även om konsumtionstakten blir lägre 2016 än i år. Inom de fasta bruttoinvesteringarna är det framför allt byggandet av bostäder som bidrar till uppgången. Utrikeshandeln bidrar också positivt till utvecklingen eftersom viktiga handelspartners i Europa går allt bättre. Totalt sett ökar BNP med 3,2 procent 2016. Detta är en upprevidering med 0,3 procentenheter jämfört med oktoberprognosen, revideringen berör främst de fasta bruttoinvesteringarna.

Byggandets utveckling

Mdr SEK och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Investeringsvolym, Mdkr 2014	Procentuell förändring i fasta priser		
		Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	160,4	20	17	6
Nybyggnad	80,2	34	29	12
Ombyggnad	62,7	10	8	0
Fritidshus	6,4	-1	-3	0
Transaktionskostn.	11,1	6	2	0
Lokaler	145,2	14	5	2
Privat	96,5	14	5	1
Offentligt	48,7	16	5	2
Anläggningar	82,7	9	1	1
Privat	48,3	15	-1	-1
Offentligt	34,4	0	4	4
Summa bygginvesteringar	388,3	15	9	4
BNP	3 918	2,3	3,6	3,2
Antal påbörjade lgh (tusental)		36,5	48,5	45,2

Källa: SCB, BI

För byggindustrins del innebär inte den uppreviderade BNP-utvecklingen någon större förändring. Investeringsutvecklingen blir något starkare än den som publicerades i oktober.

Tillväxten för de **totala bygginvesteringarna** blir 1 procentenhet starkare både 2015 och 2016. Detta eftersom bostadsproduktionen påverkas positivt av den förändrade tillväxttakten. De totala bygginvesteringarna stiger med 9 procent i år och med 4 procent nästa år.

Enligt Sveriges Bygginstris beräkningar påbörjades 35 700 lägenheter sammantaget under de tre första kvartalen 2015, vilket är något fler än tidigare beräkningar. Prognosen revideras upp på flerbostadshussidan med några tusen lägenheter både i år och nästa år. Detta innebär att det påbörjas 48 500 lägenheter i år och 45 200 nästa år.

De högre påbörjandetalen ändrar utvecklingstalen för **bostadsinvesteringarna** under 2016 lite grann. Bedömningen är att de ökar med 17 procent i år och 6 procent nästa år.

Lokalinvesteringarna ökade med 8 procent de tre första kvartalen 2015 jämfört med samma period i fjol. De privata investeringarna växer i god takt och en fortsatt positiv utveckling är att vänta under nästa år när bland annat det kommersiella lokalbyggandet ökar. De offentliga investeringarna fortsätter enligt tidigare aviserade planer och växer måttligt både i år och nästa år. Sammantaget ökar lokalinvesteringarna med 5 procent i år och med 2 procent 2016.

Anläggningsinvesteringarna utvecklas i stort sett såsom vi förväntade oss i oktober. Det är den privata delen, främst inom transport samt post- och telesektorn, som visar en något svagare utveckling jämfört med oktoberprognosen. Det offentliga byggandet blir något starkare i år tack vare en kraftig uppgång av järnvägsinvesteringarna. Nästa år fortsätter de offentliga att växa när väginvesteringarna åter ökar. Sammantaget stiger de totala anläggningsinvesteringarna med 1 procent både i år och nästa år.

Antalet sysselsatta i byggindustrin var oförändrat under 2014 och uppgick i medeltal till 310 800. Under prognosåren 2015-2016 beräknas antalet sysselsatta totalt sett endast öka med 1 500 personer.

Danmark

Tillväxten i dansk ekonomi har varit svagare än väntat den senaste tiden och i BNP-termer har landet ännu inte återhämtat sig efter finanskrisen 2008. Det finns dock tecken på att Danmark har lagt i en högre växel och att en uppgång driven av hushållens konsumtion är att vänta. Riskerna återfinns främst utomlands där inte minst en inbromsning i tillväxtländerna i Sydostasien kan bidra till att exportåterhämtningen uteblir. Till de faktorer som kan komma att överraska positivt hör bostadsinvesteringarna som utvecklats svagt en längre tid. Med fortsatt låga kostnader för lånefinansiering finns förutsättningar för en uppryckning. Den danska ekonomin har under flera år kännetecknats av starkt nedtryckta investeringsnivåer i näringslivet. Läggs en förhållandevis svag produktivitet utveckling till detta, så framstår det som naturligt att BNP-tillväxten hackar betänkligt. Såväl i fjol som i år stannar den på cirka 1,5 procent, medan 2016 väntas ge en tillväxt på närmare 2 procent.

Efter att ha ökat med 2,4 procent till drygt 22 miljarder euro 2014 bedöms de **totala bygginvesteringarna** minska med 0,5 procent i år och öka med 1,1 procent 2016. Således når inte heller bygginvesteringarna upp till nivåerna före finanskrisen. I år är det främst husbyggandet som utvecklats svagt medan anläggningsverksamheten rör sig i rätt riktning. Under 2016 blir det istället bostadsbyggandet som bidrar positivt till investeringsutvecklingen.

Såväl omsättningen som priserna stiger just nu på bostadsmarknaden. Historiskt låga finansieringskostnader ligger bakom utvecklingen. Lägg till detta en ökande sysselsättning och ett allt starkare konsumentförtroende så framstår förutsättningarna som

relativt goda för en kommande återhämtning för bostadsinvesteringarna.

De senaste två åren har antalet påbörjade bostäder varit historiskt lågt. Trots att det påbörjades aningen fler nya bostäder 2014 var **bostadsinvesteringarna** kvar på den lägsta nivån sedan andra världskrigets ockupationsår. Antalet påbörjade lägenheter väntas nu öka från 12 000 i fjol till 13 000 i år och 14 500 nästa år. Bostadsbyggandet blir trots en ökning för tredje året i följd nästa år knappt hälften så omfattande som för tio år sedan, då det påbörjades drygt 36 000 nya bostäder (2006). De sammantagna bostadsinvesteringarna steg trots detta med 3,1 procent förra året, främst tack vare ROT-jobben till följd av den s.k. Boligjobbordningen (den danska motsvarigheten till ROT-avdraget). Detta system avskaffades vid ingången av 2015 varpå ombyggnadsinvesteringarna vände ner. Fjolårets uppgång för de totala bostadsinvesteringarna förbyttes därmed till en liten minskning i år. För 2016-2017 införs en ny form av ”grön Boligjobbordning”, som tillsammans med en fortsatt återhämtning för nyproduktionen väntas medföra att bostadsinvesteringarna återigen ökar med dryga 3 procent 2016.

Lokalinvesteringarna steg med 3 procent 2014 men bedöms ha vänt ner och sjunkit med 2,5 procent i år. Det är stor variation i kvalitet i det befintliga lokalbeståndet och en stor del har renoveringsbehov som genererar ombyggnadsinvesteringar bl.a. för att möta upp dagens krav på exempelvis energiprestanda. Detta bidrar till att de totala lokalinvesteringarna vänder upp och stiger med 3 procent 2016.

Anläggningsinvesteringarna har uppvisat en stabil utveckling under perioden med svagt husbyggande, men efter två års investeringsuppgång (cirka en procent per år) sjunker de med nästan 3 procent 2016. Det är satsningarna på vägsidan inom trafikinfrastrukturen som viker. Samtidigt har Danmark kommit långt i planerna att bygga förbindelsen över Fehmarn Bält, men den tyska miljöprövningen är klar tidigast 2018 därför sker inga investeringar i projektet just nu.

Antalet sysselsatta i byggindustrin väntas i år öka med 4 000 personer till 153 500. Nästa år väntas sysselsättningen fortsätta upp med cirka 500 personer. Redan nu märks viss brist på arbetskraft inom exempelvis specialistfunktioner och ingenjörer. Läget riskerar att förvärras ytterligare de närmaste åren.

Byggandets utveckling i Danmark

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	10,7	3	0	3
Lokaler	6,1	3	-3	2
Anläggningar	5,2	0	1	-3
Summa bygginvesteringar	22,0	2	-1	1
BNP	261	1,3	1,6	1,9
Antal påbörjade lgh (tusental)		12,0	13,0	14,5

Finland

Den finska ekonomin krympte för tredje året i rad 2014 och minskningen blev 0,4 procent. Det var framför allt en svag utveckling för bruttoinvesteringarna som bidrog till nedgången. Trots gynnsamma faktorer för återhämtning – en relativt svag valuta och lågt oljepris – blir 2015 fjärde året i rad utan av ekonomisk tillväxt. De finanspolitiska åtstramningarna som den förra regeringen initierade och som den nya regeringen hållit fast vid gör att både offentliga investeringar och konsumtionen hålls tillbaka. Varuexporten hämmas av den tröga återhämtningen i euroområdet och handelssanktionerna som EU infört mot Ryssland. Nästa år inleds en blygsam återhämtning då exporten och bruttoinvesteringarna vänder upp. Två viktiga förutsättningar för

en återhämtning är en låg löneökningstakt och en fortsatt svag euro.

De **totala bygginvesteringarna** minskade med 5 procent 2014. Det var en nedgång för bostads- och lokalinvesteringarna medan anläggningsbyggandet visade positiva tillväxttal. Kräftgången i finsk byggindustri har fortsatt i år och investeringarna minskar med 1 procent. Det är en nedgång för samtliga delsektorer. Nästa år inleds en långsam återhämtning som understöds av ökade lokal- och **bostadsinvesteringar**.

År 2014 påbörjades 26 500 bostäder, vilket var 1 500 färre än 2013. Det var en minskning för det marknadsstyrda bostadsbyggandet med 12 procent medan byggandet av hyresbostäder med statligt stöd (s.k. ARA-hyresbostäder) ökade med 16 procent. Motvinden för det marknadsstyrda bostadsbyggandet har fortsatt i år och någon förbättring väntas inte 2016. Förklaringen ligger i den svaga allmänekonomiska utvecklingen som gör att finska hushåll skjuter på långsiktiga investeringar i bostäder. En motvikt till de pessimistiska utsikterna för det marknadsstyrda byggandet är att byggandet av ARA-bostäder som ökar i år och blir kvar på en relativt hög nivå nästa år. Det har varit en prioriterad fråga för den finska regeringen att hålla upp nivån av ARA-bostäder för att lindra effekterna av fallet i det marknadsstyrda bostadsbyggandet. Totalt sett påbörjas 27 000 lägenheter 2015 och 26 500 år 2016. Ombyggnadsinvesteringarna ökade 2014 och väntas visa tillväxt såväl 2015 som 2016. Den nya regeringen har låtit nivån på hushållsavdraget (motsvarande svenska ROT-avdraget) ligga kvar på 2 400 euro. Totalt sett innebär ovanstående resonemang att bostadsinvesteringarna minskar med 1 procent i år och ökar med 2 procent 2016.

Lokalinvesteringarna minskade med 6 procent år 2014. Åtstramningarna i finsk ekonomi har slagit hårt mot investeringsviljan i kontors- och affärsbyggnader. Den svaga exportutvecklingen har gjort att företagen skjutit på investeringar i lager och industribyggnader. Det privata byggandet fortsätter att krympa i år, men nästa år väntas en blygsam tillväxt när skogsindustrin ökar investeringarna i nya produktionsanläggningar. Även det offentliga lokalbyggandet ökar 2016 när ett par stora sjukhusinvesteringar drar igång. Totalt sett minskar lokalbyggandet med 1 procent i år och ökar med 3 procent nästa år.

Anläggningsinvesteringarna ökade med 2 procent år 2014. Den nya regeringen har hållit fast vid en stram finanspolitik och några extra satsningar på infrastruktur är inte att vänta 2016. Det är dystra utsikter för anläggningsbyggandet som minskar med 1 procent såväl i år som nästa år. Ett stort infrastrukturprojekt som pågår är utbyggnaden av tunnelbanan till Esbo. Det handlar totalt om 13 nya stationer. De åtta första stationerna öppnar redan nästa år och resterande färdigställs år 2020.

Antalet sysselsatta i bygg- och anläggningsverksamhet minskade med 6 700 personer 2014 och uppgick då till 168 800. I år väntas en minskning med 2 800 personer. Nästa år vänder utvecklingen och sysselsättningen ökar med 3 000 personer jämfört med 2015.

Byggandets utveckling i Finland

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	11,4	-6	-1	2
Lokaler	7,4	-6	-1	3
Anläggningar	4,2	2	-1	-1
Summa bygginvesteringar	23,0	-5	-1	2
BNP	205	-0,4	0,0	1,0
Antal påbörjade lgh (tusental)		26,5	27,0	26,5

Norge

Norges BNP växte i fjol med 2,2 procent. Den trots allt relativt goda tillväxten förklaras bland annat av en mycket expansiv finanspolitik. Genom en försvagad valuta har även exporten kunnat hävda sig, trots lågkonjunkturen i Europa. Under prognosperioden kommer tillväxten framför allt att hållas uppe av ökad offentlig konsumtion driven av den kraftiga uppgången i antalet asylsökande. Hushållen bedöms också fortsätta konsumera i en relativt god takt då den låga räntenivån bibehålls och sysselsättningsutvecklingen förblir positiv. Vidare kommer även investeringarna utanför oljesektorn att ta fart under nästa år, då ett antal stora projekt inom kraftindustrin börjar uppföras. Sammantaget växer BNP med 1,8 procent i år och 1,7 procent 2016.

De **totala bygginvesteringarna** ökade med 2,5 procent 2014. I år ökar investeringarna med samma tal som i fjol och 2016 fortsätter de upp med 5 procent.

Bostadsinvesteringarna föll med 1,5 procent 2014 jämfört med 2013. Nedgången berodde på ett minskat nybyggande under fjolåret. I år ökar åter bostadsinvesteringarna. Uppgången förklaras av en allt högre nyproduktionstakt. Ett ökat bostadsbyggande och en fortsatt stark marknad för ombyggnad medför att bostadsinvesteringarna totalt sett ökar med 3 procent 2016.

Antalet påbörjade bostäder minskade med 11 procent 2014 jämfört med året innan och totalt påbörjades 27 250 lägenheter. I år ökar antalet till 29 500, vilket innebär en ökning om 8 procent jämfört med 2014. Uppgången beror till stor del på att bankerna lättade på kreditvillkoren, vilket medförde att bostadspriserna åter började stiga. Detta i sin tur innebar att efterfrågan på nya bostäder åter började att öka. Bostadsefterfrågan understöds dessutom av grundläggande faktorer såsom en god inkomstutveckling bland hushållen, stark befolkningstillväxt samt låga räntor. Detta innebär att påbörjandet av bostäder ökar även nästa år, trots att oljeprisfallet har fått den norska ekonomin att svalna.

De privata lokalinvesteringarna var i det närmaste oförändrade 2014. Det är i denna sektor som oljeprisfallet sätter tydligast avtryck, då olje- och gasindustrin har dragit ner på investeringar i byggnader och anläggningar. Detta får till följd att de privata lokalinvesteringarna faller under prognosperioden 2015-2016. Fallet dämpas dock av ökade ombyggnadsinvesteringar i och med energieffektiviseringsåtgärder av äldre lokalbyggnader.

De offentliga investeringarna hade däremot en relativt stark tillväxt under 2014. I år och nästa år fortsätter delsektorn att visa goda tillväxttal, vilket bland annat beror på byggandet av nya skolor, sjukhus och kulturlokaler. Till exempel byggs ett nytt nationalmuseum och Munchmuseum.

Sammanlagt ökade **lokalinvesteringarna** med 5 procent 2014 jämfört med 2013. I år fortsätter investeringarna upp med drygt 1 procent för att därefter bli i det närmaste oförändrade 2016.

Anläggningsinvesteringarna ökade med 7 procent under 2014. I år och nästa år fortsätter denna positiva utveckling. Investeringssuppgången beror i huvudsak på byggandet av ny infrastruktur (framför allt väg), men även inom kraft- och energisektorn där investeringsnivån nästan fördubblas under prognosperioden. De totala anläggningsinvesteringarna ökar med 4 procent i år och med 11 procent 2016.

Antalet sysselsatta i byggindustrin uppgick till knappt 219 000 år 2014. Prognosen gör gällande att det blir en ökning med 1 procent i år och 4 procent 2016.

Byggandets utveckling i Norge

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	17,9	-2	2	3
Lokaler	8,6	5	1	0
Anläggningar	11,7	7	4	11
Summa bygginvesteringar	38,3	2	3	5
BNP	377	2,2	1,8	1,7
Antal påbörjade lgh (tusental)		27,3	29,5	30,5

Island

Island ser ut att gå mot femte året i rad med positiv BNP-tillväxt. Återhämtningen från finanskrisen går således oförtrutet framåt. Även 2016 ser enligt prognoserna bra ut. En fortsatt låg inflationstakt, växelkursstabilitet, sjunkande arbetslöshet och förbättrade offentliga finanser är indikationer på en makroekonomisk normalisering. Vidare har både privat och offentlig konsumtion kommit igång. Den privata konsumtionen drivs av en stark real disponibelinkomstutveckling. Denna kommer av en god löneutveckling tillsammans med en låg inflation och sänkta skatter. Arbetsmarknaden är numera urstark och i år kommer Island nå en ny toppnotering av antalet sysselsatta (>182 000), det tidigare toppåret var 2008. Näringslivets investeringar ökar också. En stadigt ökande turistindustri (leder bl.a. till ökat byggande av hotell) samt några stora industriprojekt inom geotermisk- och aluminiumindustri skapar också bra förutsättningar för fortsatt tillväxt.

Byggbranschen visar sedan två år tillbaka imponerande tillväxttal, men **de totala bygginvesteringarna** som andel av BNP är fortfarande en bit ifrån toppnivån 2007. I fjol låg andelen på 6,9 procent, vilket kan jämföras med 12 procent 2007. Förra året steg investeringarna med 21 procent och uppgången fortsätter med 13 procent i år och 16 procent 2016.

Av de totala bygginvesteringarna på närmare 900 miljoner euro står bostäder och lokaler för cirka 40 procent vardera och vägar och gator står för resterande 20 procent.

Bostadsinvesteringarna ökade med 15 procent 2014, men det påbörjades endast 582 lägenheter. I år fortsätter återhämtningen och investeringarna ökar med 10 procent. Antalet påbörjade lägenheter fortsätter att stiga från låga nivåer och nästa år påbörjas 1 200 lägenheter, vilket får investeringarna att växa med 21 procent.

Antalet sysselsatta i byggindustrin uppgick till 10 500 år 2014 och arbetslösheten är nere på nivåer kring 2 procent. Den starka uppgången i byggindustrin leder till att sysselsättningen ökar med 4 procent nästa år.

Byggandets utveckling på Island

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2014	Prognos 2015	2016
Bostäder	0,4	15	10	21
Lokaler	0,3	75	21	18
Anläggningar	0,2	-18	3	1
Summa bygginvesteringar	0,9	21	13	16
BNP	13	1,8	4,3	3,5
Antal påbörjade lgh (tusental)		0,6	1,1	1,2

De prognoser som presenteras har sammanställts i samarbete med *Byggenæringens Landsforening (BNL)*, *Dansk Byggeri*, *Byggnadsindustrin RT Finland* och *Federation of Icelandic Industries*. Som källa används även de statistiska myndigheterna i respektive land. För sammanställningen ansvarar dock *Sveriges Byggindustrier*.

Bostadsbeståndets utveckling i Norden

Land	Antal invånare* tusental	Befintligt bostadsbestånd*)		Antal påbörjade lgh i genomsnitt per år 2000-2014	
		Antal miljoner lägenheter	Antal lgh/ 1 000 inv.	Totalt	Lgh/ 1 000 inv.
Sverige	9 747	4,67	479	26 200	2,8
Danmark	5 660	2,79	492	20 500	3,8
Finland	5 472	2,92	533	29 700	5,6
Norge	5 166	2,47	477	27 000	5,7
Island	329	0,13	393	2 000	6,5

* 1/1 2015

KONJUNKTURRAPPORT FRÅN SVERIGES BYGGINDUSTRIER

ByggKonjunkturen

Utges av

Sveriges Bygginstrumenter, BI Analys

Box 5054, 102 42 Stockholm

Storgatan 19

Tel: 08-698 58 00, Fax: 08-698 59 00

© Sveriges Bygginstrumenter 2015

Johan Deremar, red.

Fredrik Isaksson

Lars-Johan Blom

08-698 58 49

698 58 67

698 58 47

e-post:

fornamn.efternamn@sverigesbyggindustrier.se

För Dig som vill ha mer frekvent information
om byggkonjunkturen utges vårt nyhetsbrev

Perspektiv på byggmarknaden

12 nummer per år
Prenumerera via vår hemsida:
www.sverigesbyggindustrier.se